

Nr 156.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1943 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv för statens vattenfallsverks räkning av viss vattenrätt i Skellefte älv.

(4:e avd.)

I propositionen nr 237 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 7 maj 1943, föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett vid statsrådsprotokollet fogat avtal angående förvärv för statens vattenfallsverks räkning av viss vattenrätt i Skellefte älv.

Med skrivelse den 16 januari 1943 har *vattenfallsstyrelsen* underställt Kungl. Maj:t ett av styrelsen, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, med delägarna inom Arvidsjaurs sockenallmänning träffat, den 30 december 1942 och den 16 januari 1943 dagtecknat avtal om förvärv av till sockenallmänningen hörande vattenrätt i Skellefte älv. Sockenallmänningen ifråga är belägen å älvens vänstra strand och sträcker sig med en längd av omkring 18 kilometer från länsgränsen mot Västerbotten till kronoparken Skattån, belägen 1 kilometer öster om den punkt där vattendraget med samma namn har sitt inflöde i Skellefte älv. På denna sträcka bildar älven följande vattenfall, uppifrån räknat: Sandforsarna, Järvfallet, Grubbfallet, Gallejaurefallet och Storholmsforsen. Den på allmänningen belöpande delen av den sammanlagda fallhöjden för dessa forsar utgör cirka 56.5 meter enkel strand, motsvarande omkring 13,000 niomånaders hästkrafter.

Beträffande innebörden av det träffade avtalet innehåller vattenfallsstyrelsens skrivelse följande redogörelse.

I ersättning för den överlåtna vattenrätten hava allmänningsdelägarna betingat sig ett kontant belopp av 50,000 kronor samt därjämte frikraftleverans, som valfritt för delägarna skall utgöra antingen 200 kilowatt, levererade vid 20,000 volts spänning i Aborrträsk, eller 350 kilowatt som, efter uppförande av kraftstation för utnyttjande av den överlåtna vattenrätten, tillhandahålles vid generatorspänning vid denna kraftstation. Vattenfallsstyrelsen skall snarast möjligt anordna leverans av frikraften i Aborrträsk samt bygga härför erforderlig kraftledning, dock är styrelsen icke skyldig att utföra ledningen, så länge brist inom landet råder på elektrisk ledningsmateriel, och ej heller innan ett distributionsföretag bildats för elektrifiering av Arvidsjaurs socken samt styrelsen med detta företag träffat avtal angående kraftleverans. Intill dess kraftleveransen i Aborrträsk påbörjas, skall sty-

relsen till allmänningsdelägarna erlægga en årlig avgift av 25,000 kronor. Om den vid Järvfallet planerade kraftstationen mot förmodan skulle förläggas utom Arvidsjauras socken, skall styrelsen dessutom erlægga ett belopp av 200,000 kronor, vilket belopp skall utbetalas, när kraftstationen färdigställts. Anledningen till sistnämnda utfästelse är, att vattenfallsstyrelsen icke, på sätt allmänningsdelägarna önskat, velat definitivt binda sig för en placering av kraftstationen inom socknen. Det totala vederlaget till allmänningsdelägarna kan, bortsett från beloppet å 200,000 kronor, ur vattenfallsstyrelsens synpunkt värderas till cirka 330,000 kronor, vilket per niomånaders hästkraft motsvarar 25 kronor 50 öre.

Det bör anmärkas, att vattenfallsstyrelsen vid sidan om det till allmänningsdelägarna lämnade anbudet i förhållande till det blivande distributionsföretaget iklätt sig vissa förpliktelser, motsvarande vad vattenfallsstyrelsen annorstädes inom lappmarken plägat åtaga sig för att underlätta bygdeelektrifiering.

Om det avsedda förvärvet genomföres, skulle, enligt vad *departementschefen* erinrat, kronan komma att förfoga över de ur vattenkraftssynpunkt värdefullaste delarna av ifrågavarande älvsträcka samt erhålla majoritetsställning beträffande älvsträckan i övrigt. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett önskvärdt, att förvärvet kommer till stånd.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker förevarande förslag till avtal om inköp av den Arvidsjauras sockenallmänning tillhöriga vattenrätten i Skellefte älv. Erinras må att genom avtalet den elektriska kraftens utbredning inom socknen skulle underlättas. Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det vid statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 7 maj 1943 fogade avtalet angående förvärv för statens vattenfallsverks räkning av viss vattenrätt i Skellefte älv.

Stockholm den 4 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtandet nr 155.